

Novináři neradi vyhledávají policejní mluvčí a obecně oficiální mluvčí orgánů činných v trestním řízení. Odpovědi, které tyto pověřené osoby poskytují médiím, se totiž zástupcům sdělovacích prostředků zdají příliš odborné, bezobsažné a pro pochopení veřejností složité. Stejně tak média nerada zpovídají samotné soudce, státní zástupce či policejní orgány, pokud je tito rovnou neodkází na zmíněné mluvčí, neřeknou mnoho konkrétního. Obvykle s často opakovanou formulkou, že „s odkazem na probíhající vyšetřování není možné poskytovat bližší informace“. Jinak řečeno, orgány činné v trestním řízení a jejich mluvčí se snaží v maximální míře dodržovat zákonem stanovený odstup od hodnocení trestního řízení, které nebylo doposud pravomocně ukončeno. Jenže média potřebují co nejkonkrétnější, nejsrozumitelnější a (pokud možno) co nejvíce šokující informace.

Poměr vztahu „médiá a trestní řízení“, jak je vytyčen v názvu diplomové práce, se zdá z tohoto pohledu poměrem konfliktu dvou zájmů. A to dvou ústavně zaručených zájmů, lépe řečeno zaručených práv a svobod. Na jedné straně je právo na informace a zájem vyjádřit své mínění, a na druhé straně zájem na ochranu řádného a nestranného procesu. Z hlediska žurnalistů je prvotní otázkou přístup k informacím. Pokud se nejedná o proces s vyloučením veřejnosti, mělo by být základním zdrojem informací to, co u soudu slyší nebo vidí. Většina novinářů však takto získané informace pokládá za nedostatečné a snaží se je doplnit. Přitom většinou naráží na již zmíněný odpor justičních orgánů. Vzniká tak začarovaný kruh. Novináři píší z nedostatku informací a částečně i z nedostatku profesionality mnohdy nesmysly, přičemž soudci jim odmítají poskytovat informace, mimo jiné i z obavy, že je překroutí a opět napíšou nesmysly.¹

Nakolik je rozpor mezi svobodou projevu a vyjadřování o trestním řízení a právem nestranného procesu nepřekonatelný; jaké jsou nejčastější prohřešky médií proti základním pravidlům spravedlivého procesu; za jaké situace lze říci, že by soud ve svém rozhodnutí mohl být ovlivněn sdělovacími prostředky; jakých prohřešků se při informování o řízení dopouštějí orgány činné v trestním řízení – na tyto otázky se bude snažit najít odpověď tato diplomová práce. Budou v ní rozebrány jednotlivé instituty trestního procesu, které souvisejí s poskytováním informací veřejnosti, popsána základní pravidla trestního řízení související s touto problematikou a bude zde upozorněno na mnohá pochybení sdělovacích prostředků proti zásadám trestního řízení.